

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Sociaal werk

Kwalificaties

» **Sociaal werker**

Versie

Gewijzigd 2020

Geldig vanaf

01-08-2020

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Op: 04-06-2019

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>5. Beroepsvereisten</u>	6
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	6
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	6
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	6
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	7
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	7
<u>11. Betrokkenen</u>	8
<u>12. Verblijfsduur 4 jarig</u>	8
<u>13. Aanvullende informatie</u>	8
<u>14. Certificaten</u>	8

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Sociaal werk is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [Bcp voor de sociaal werker, september 2018](#)
- [Beroepscode voor de sociaal werker, februari 2018](#)
- [Handvatten om het beroep van sociaal werk sterker te maken en scherper uit te lichten, november 2015](#)

2. Examenprofielen

<http://kwalificaties.s-bb.nl/Handlers/CohortOutputLibrary.ashx?linkcode=17>

3. Arbeidsmarktinformatie

SBB publiceert regelmatig actuele gegevens over kans op werk en kans op stage/leerbaan van alle kwalificaties. Zie daarvoor <https://www.s-bb.nl/kans>

Gegevens over kansen op stage, leerbaan en werk voor dossier Sociaal werk zijn gebaseerd op de twee kwalificaties die in het dossier tot 2019 waren opgenomen: Sociaal-cultureel werker en Sociaal-maatschappelijk dienstverlener.

Sociaal-cultureel werker

Kans op stage

Voor deze opleiding zijn de vraag naar stageplaatsen door bol-studenten en het aanbod van stageplaatsen door bedrijven in evenwicht.

Kans op leerbaan

Dit is een opleiding die (vooral) door bol-studenten wordt gevolgd. Vandaar dat voor deze opleiding alleen de kans op stage is bepaald en niet de kans op leerbaan.

Kans op werk

In het algemeen geldt voor deze opleiding dat de vraag naar recent gediplomeerden veel kleiner zal zijn dan het aanbod.

Sociaal-maatschappelijk dienstverlener

Kans op stage

Voor deze opleiding zijn de vraag naar stageplaatsen door bol-studenten en het aanbod van stageplaatsen door bedrijven in evenwicht. Voor deze opleiding worden relatief veel studenten opgeleid via het niet-bekostigd onderwijs. Dit heeft gevolgen voor de kansen, omdat ook deze studenten stage lopen of een leerbaan hebben bij erkende leerbedrijven.

Kans op leerbaan

Dit is een opleiding die (vooral) door bol-studenten wordt gevolgd. Vandaar dat voor deze opleiding alleen de kans op stage is bepaald en niet de kans op leerbaan.

Kans op werk

Voor deze opleiding zijn de aantallen te klein om de kans op werk in de toekomst te kunnen berekenen. Op basis van de huidige aantallen en de te verwachten ontwikkelingen is de toekomstige kans op werk bepaald. Naar verwachting zal de vraag naar recent gediplomeerden kleiner zijn dan het aanbod.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Het uitgangspunt van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 is het mogelijk maken dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen, met behulp van het eigen netwerk en eventueel met ondersteuning van de gemeente. De Wmo is vooral bedoeld voor burgers die daarin problemen ondervinden, zoals ouderen en mensen met een beperking.

Gemeenten zijn volgens de Wmo verplicht om deze groepen te compenseren door het aanbieden van voorzieningen en ondersteuning, bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of een aanpassing aan de woning.

Voor de uitvoering van de Wmo moeten gemeenten zich op de volgende taken richten:

- Leefbaarheid en sociale samenhang bevorderen
- Mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen
- Bevorderen dat mensen met een beperking of psychisch probleem deel kunnen nemen aan de samenleving
- Maatschappelijke opvang aanbieden

- Openbare geestelijke gezondheidszorg bevorderen
- Informatie, advies en cliëntondersteuning geven
- Verslavingsbeleid bevorderen
- Jeugdigen met problemen preventief ondersteunen

Jeugdwet

De Jeugdwet vervangt de Wet op de jeugdzorg, die tot 2015 geldig was, en de verschillende andere onderdelen van de jeugdzorg die onder de Zorgverzekeringswet en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten vielen. Ook de jeugdbescherming en jeugdreclassering maken onderdeel uit van de wet.

De jeugdzorg is overgeheveld naar de gemeenten die zich in hun beleid moeten richten op:

- het probleemoplossend vermogen versterken van kinderen en jongeren, hun ouders en sociale omgeving;
- de opvoedcapaciteiten bevorderen van de ouders en de sociale omgeving;
- preventie en vroegsignalering;
- het tijdig bieden van de juiste hulp op maat;
- effectieve en efficiënte samenwerking rond gezinnen.

De 'Eerste evaluatie Jeugdwet', die op 30 januari 2018 is aangeboden aan de ministeries van VWS en JenV en aan de VNG, laat zien dat de beoogde transformatie naar een effectiever jeugdstelsel nog niet is gerealiseerd. Er is meer tijd nodig om de doelen van de Jeugdwet te bereiken. De evaluatie levert een agenda op voor een gezamenlijke aanpak door gemeenten, zorgaanbieders en cliënten om de transformatie verder te brengen. Er worden geen aanbevelingen gedaan om de Jeugdwet te veranderen.

Participatiewet

Het doel van de Participatiewet is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen en zo te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. De wet geeft gemeenten een aantal instrumenten om te zorgen dat mensen met een arbeidsbeperking een plek op de arbeidsmarkt kunnen vinden. De belangrijkste zijn loonkostensubsidie en beschut werk.

Cliëntenparticipatie

Bij een aantal wetten is sprake van wettelijke verplichtingen in verband met cliëntenparticipatie: de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet.

Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Het verplichte gebruik van een meldcode staat in de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De meldcode geldt voor professionals die werkzaam zijn in de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en justitie.

De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Het gaat hierbij niet alleen om vermoedens van fysiek geweld, maar ook om vermoedens van psychisch of seksueel geweld en vermoedens van verwaarlozing.

Per 1 januari 2019 is de Meldcode veranderd. Het wordt een professionele norm om melding te doen als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. De beroepskracht is per 1 januari 2019 verplicht om een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode.

www.meldcode.nl

VN-Verdrag voor rechten van personen met een handicap

In 2016 is het VN-Verdrag voor rechten van personen met een handicap door Nederland aangenomen. Gemeenten zijn sinds 2017 verplicht om in beleidsplannen aan te geven hoe zij de inclusie van inwoners met een beperking willen bevorderen zodat inwoners met een beperking dezelfde toegang tot voorzieningen hebben als valide inwoners. Ook moeten zij aangeven hoe zij bij die beleids(uitvoerings)plannen inwoners met een beperking betrekken.

Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte

Vanaf 1 januari 2017 geldt de gewijzigde wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte. Voor de (semi-)overheid is het toepassen van de standaard voor digitale toegankelijkheid verplicht. Maar ook het bedrijfsleven heeft te maken met wettelijke verplichtingen op het gebied van (digitale) toegankelijkheid. De wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (2017) verplicht bedrijven en overheden om hun goederen en diensten zo toegankelijk mogelijk aan te bieden.

AVG

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is Europese wetgeving die de privacy van burgers beter moet beschermen. De wet is eind mei 2018 van kracht geworden.

Voor sociaal werkers betekent deze wetgeving dat zij zorgvuldig moeten omgaan met de privacy van inwoners/cliënten, zoals: dossiers niet zomaar delen met andere professionals of organisaties, toestemming vragen om gegevens op te vragen en een passende dossiervorming.

Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)

De overheid wil dat iedereen goede zorg krijgt. Daarom heeft de overheid wettelijk vastgelegd wat goede zorg precies inhoudt. En wat er moet gebeuren als mensen een klacht hebben over de zorg. Dit staat in de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz).

Uit onderzoek blijkt dat mensen niet altijd tevreden zijn over de manier waarop zorgverleners hun klacht afhandelen. De afhandeling van een klacht duurt lang en gebeurt op een onpersoonlijke manier. Mensen willen zich gehoord voelen. En zij willen dat anderen in de toekomst niet hetzelfde overkomt.

Zorgverleners leren van klachten en ongewenste gebeurtenissen in de zorg. Doel van de Wkkgz is dan ook: openheid over klachten en ongewenste gebeurtenissen en ervan leren. Om zo gezamenlijk de zorg te verbeteren.

Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wet langdurige zorg is een zorgwet, bedoeld voor mensen die voortdurend (intensieve) zorg nodig hebben in de nabije omgeving. Denk daarbij aan chronisch zieken, kwetsbare ouderen en mensen met een ernstige verstandelijke of lichamelijke beperking/aandoening.

Zorg vanuit de Wlz kan worden georganiseerd in een verpleeghuis, verzorgingshuis, woonvorm voor gehandicapten of thuis.

Mensenrechten

Mensenrechten zijn juridisch vastgelegd in internationale en regionale verdragen en nationale wetgeving. Op grond van deze wetten en verdragen heeft de overheid verplichtingen om mensenrechten te respecteren, beschermen en bevorderen.

Nederland is partij bij tien mensenrechtenverdragen. De volgende verdragen zijn het meest relevant voor het sociaal werk:

- Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR)
- Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR)
- Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK)
- Internationaal Verdrag inzake de rechten van personen met een beperking (IVRPB)
- Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)
- Europees Sociaal Handvest (ESC)

Veel van de mensenrechten die zijn opgenomen in deze verdragen zijn terug te vinden in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM).

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

Er doen zich tal van ontwikkelingen voor in de samenleving die grote invloed hebben op het werk van de sociaal werker en die nogal wat gevolgen hebben voor de competenties van de sociaal werker.

Meer brede maatschappelijke ontwikkelingen:

- Individualisering en keuzevrijheid
- Demografische veranderingen
- Armoede
- Diversiteit en inclusie

Technologische ontwikkelingen

Meer specifieke ontwikkelingen die te maken hebben met de processen van transitie en transformatie:

- Nieuwe opgaven, maar ook bezuinigingen
- Signaleren en doorverwijzen
- Integrale samenwerking
- Samenwerken met individuen, het sociale netwerk en groepen
- Samenwerken met ervaringsdeskundigen
- Meer aandacht voor samenlevingsopbouw
- Nog sterkere focus op effectief handelen
- Variatie in dienstverbanden

(bron: Beroepscompetentieprofiel voor de sociaal werker)

Daarnaast spelen diverse ontwikkelingen, zoals: meer focus op preventie, present zijn en het ondersteunen bij het voeren van de eigen regie; decentralisatie en de ketensamenwerking; de schuldhulpverlening staat onder druk en aanpassingen zijn nodig om tot betere toepassing en resultaten te komen.

5. Beroepsvereisten

Niet van toepassing.

6. Bijzondere vereisten

Sociaal werker

Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

N.v.t.

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

De gediplomeerde sociaal werker kan doorstromen naar aansluitende HBO opleidingen.

Opleidingen die in het verlengde van Sociaal Werk liggen zijn bijvoorbeeld:

- Social Work
- Sociaal Pedagogische Hulpverlening
- Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
- Cultureel Maatschappelijke Vorming
- Pedagogiek

- AD's:
 - Sociaal Werk
 - Social Work
 - Sociaal Financiële Dienstverlening
 - Jeugdwerker

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Examenprofiel ZWS	Examenprofiel ZWS aanpassen aan nieuwe eisen	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Onderhoud kwalificatiedossiers	Monitoren en zo nodig actie ondernemen/initiëren van visie, trends, wetenschap en ontwikkelingen in de beroepsuitoefening en op de arbeidsmarkt en dit jaarlijks plaatsen in onderhoudsperspectief	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Ontwikkelingen beroepenstructuur en bcp's	Nieuwe bcp's en geactualiseerde bcp's worden aangeleverd door sociale partners	Sociale partners	2019-2024
Actualisatie kwalificatiestructuur en kwalificatiedossiers	Op basis van nieuwe en/of geactualiseerde bcp's worden kwalificatiedossiers aangepast	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Technologische ontwikkelingen	Doorvertaling van technologische ontwikkelingen naar kd's, keuzedelen en servicedocumenten	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Keuzedelen	Bepalen en ontwikkelen branche- en sectorspecifieke keuzedelen	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Algemene wet- en regelgeving	Monitoring algemene wet- en regelgeving. Zo nodig gevolgen in kd's doorvoeren	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Uitvoerbaarheid kwalificatiedossiers	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van kwalificatiedossiers voor het werkveld en onderwijs	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Uitvoerbaarheid keuzedelen	Onderzoek naar uitvoerbaarheid van keuzedelen voor het werkveld en onderwijs	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024
Actuele thema's	Inspelen op actuele thema's zoals doelmatigheid en bpv i.r.t kwalificatiedossiers en kwalificatiestructuur	Sectorkamer Zorg, welzijn en sport	2019-2024

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen	x	Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen		Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

- Het kwalificatiedossier Sociaal werk is gebaseerd op een nieuw bcp.

- De twee kwalificaties uit het dossier Sociaal werk (gewijzigd 2018) zijn opgegaan in één kwalificatie Sociaal werker.

- In alle onderdelen van het dossier zijn wijzigingen doorgevoerd: context, beroepshouding, kerntaken, werkprocessen, vakkennis en vaardigheden.

11. Betrokkenen

Inhoudsdeskundigen uit onderwijs en werkveld.

Werkveld- en onderwijspartners uit het marktsegment Zorg en welzijn en uit de sectorkamer Zorg, welzijn en sport. De samenstelling van marktsegment en sectorkamer is te vinden op www.s-bb.nl.

12. Verblijfsduur 4 jarig

Niet van toepassing op dit dossier.

13. Aanvullende informatie

VOG (Verklaring Omtrent Gedrag)

Een VOG is in verschillende gevallen nodig. Bijvoorbeeld voor het vervullen van een functie waarin de beroepskracht werkt met vertrouwelijke gegevens, kwetsbare personen, geld of goederen. De overheid legt in regelgeving vast voor welke beroepen een VOG in ieder geval verplicht is.

14. Certificaten

N.v.t.